

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Izhaja vsak četrtek in volja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 rid., za pol leta 1 rid. 60 kr., za četrt leta 80 kr. — Naručnina se pošilja opravilstvu v dljaškem semenišču (Knabenseminar). — Deležniki tiskovnega društva dobivajo list bres posebne naročnine.

Posamezne liste prodaja knjigar Novak na velikem trgu po 5 kr. — Rokopisi se ne vračajo, naplačani listi se ne sprejemajo. Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat 8 kr. dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Volitev državnega poslanca.

(Izv. dopis iz Ptujja.)

Namesto prezgodaj umrlega za nas Slovence na spodnjem Štajerskem zelo zaslužnega Mihajla Hermana ima se vršiti 31. t. m. v sodnijskih okrajih: Smarje, Rogatec, Ptuj, Ormož, Ljutomer, Gor. Radgona in sv. Lenart volitev državnega poslanca. Ta volitev je važna, imenitna za vse prebivalce teh okrajev, da, za vse Slovence. V nemško-židovskih listih kakor postavim v „Tagespost“i, „Deutsche Wacht“ itd. se vedno čita, da bomo pri prihodnjih volitvah v državni zbor morali zgubiti vse tri volilne okraje, katere imamo sedaj mi Slovenci in katere zastopajo gg. baron Gödel, dr. Vošnjak in umrli Mih. Herman. Naša sveta dolžnost je tedaj, delati na to, da ohranimo kar imamo, ter pokažemo nemškemu liberalcem, da slovenski narod ljubi le take može, ki se borujejo za njegove svete pravice in ki znajo njegov jezik tudi čislati.

Najprva naša skrb je skrbeti, da se izvolijo pošteni, značajni slovenski može za volilne može. Od teh je odvisna volitev. Ne smemo misliti, da je vse jednako, ako dobi slovenski kandidat en glas več ali manje; ne, mi moramo pokazati, da je naš narod probujen in da misli slovenski. Opozarjamo tedaj osobito našo vrlo čestito duhovščino, učitelje in druge slovenske domoljube, da so pri prvotnih volitvah oprezni, kajti nemčurji imajo še povsodi svoje „špijone“ in zlobneže. — Kandidat pa je volilcem že znan.

Kdo ne pozna vrlega, neutrudljivega slovenskega boritelja velečastnega župnika gospoda Božidara Raič-a? Da, jaz mislim, da si nismo mogli slovenski može izbrati vrlejšega kandidata, kakor je omenjeni gospod. Kako živo on svoj mili slovenski narod ljubi, to vé tisti, ki je občeval z njim ali ki je slišal njega govoriti. On žrtvuje vse za slovenski narod, on je iz ljubezni do njega prevzel to težko breme

na hrbet, kajti mož ima opravila zadosti in ako se ne motim, je tudi blizo 60 let.

Dolgo, dolgo časa se je mož branil prevzeti ta težavni posel, toda, ko se mu je reklo, da to narod od njega zahteva, odgovori: če pa narod to zahteva, potem pa že mora biti, kajti za moj slovenski narod storim vse. Gosp. Raič pa tudi živi vedno med slovenskim priprostim narodom, on sam je kmečkega rodu in on najbolje pozna težnje in gorje našega ubogega slovenskega kmeta. —

Opominjam tedaj in bodimo oprezni pri prvotnih volitvah; 31. t. m. pa stopimo na bojno volišče složni ter pokažimo, da smo pravi Slovenci in volimo jednoglasno velečastitega gospoda Božidara Raič-a, župnika pri sv. Barbari v Halozah.

Izjava slovenskih poslancev kranjskih.

I. Gledé na to, da so slovenski poslanci zdanjo vlado, odkar je nastopila, v vseh zastopih zvesto in lojalno podpirali ter brez ugovora glasovali za vse vladne predloge;

gledé na to, da so vse to storili, ker je vlada pri svojem nastopu národno ravnopravnost proglasila za svoj program in so torej slovenski poslanci za trdno nadejali se, da bode vlada načela národne ravnopravnosti dejansko izvršila nasproti vsem Slovencem;

gledé dalje na to, da vladnih namenov v tej smeri ni soditi samo po tem, kar vlada stori za Kranjsko, ampak tudi po tem, kakor ona postopa v drugih deželah, kjer se Slovenci še vedno brezvspešno potezajo za svoje národne pravice in v tem jim usiljenem boji svoje moči trošé sebi, vsemu slovenskemu národu in državi na škodo —

gledé na vse to in zlasti z ozirom na poslednje zasedanje kranjskega deželnega zbora, v katerem je slovenska večina svojim zmernim postopanjem dejansko dokazala svojo pravičnost in spravljalivost:

klub slovenskih poslancev kranjskega deželnega zbora za gotovo pričakuje, da bo de visoka vlada resno in brez odloga izvršila narodno ravnopravnost za vse Slovence.

II. Gledé na to, da je vlada obljubila, svojo posebno skrb obračati v zboljšanje materialnih razmer dežel in v povzdigo poljedelstva, obrtništva in trgovine;

da je v tem obziru res uže mnogo koristnega storila za vso državo, kakor tudi za posamezne dežele, zlasti z gradnjo raznih železnic, zboljšanjem cest, uravnavanjem rek, pospeševanjem obrtniškega in poljedelskega poduka —;

da se je pa v vseh teh obzirih za Kranjsko doslé primeroma premalo storilo:

klub slovenskih poslancev kranjskega deželnega zbora nujno prosi, visoka vlada naj se blagovoljno ozira tudi na raznovrstne potrebe in opravičene želje dežele Kranjske.

Klub slovenskih poslancev kranjskega deželnega zbora.

Grasseli. Dr. vitez Bleiweis. Dr. Vošnjak. J. Murnik. Dr. Poklnkar. Klun. Prof. Fr. Šuklje. Dr. Alf. Mosché. Dr. Papež. Dr. Makso Samec. Luka Svetec. Jožef vitez Schneider-Treuenfeldski. Bl. Mohar. Janko Krsnik. Edvard Deu. Matje Lavrenčič. Primož Pakiž. Dr. Jurij Šterbenc. Oton Detela. Dr. Dolenc. Luka Robič. W. Pfeifer. Karol Rudež.

*

To izjavo je klub slovenskih poslancev kranjskega deželnega zbora poslal prevzvišenemu gospodu c. kr. ministerskemu predsedniku, tistim svojim članom pa, ki so ob enem državni poslanci, naložil, naj ustno visocemu ministerstvu podrobneje razložé potrebe slovenskega národa in kranjske dežele.

Vseh 23 slovenskih poslancev kranjskega deželnega zbora je podpisalo izjavo. To je dokaz, da ni nobenega razpora niti razkola med njimi, nego da so v političnih načelih popolnem složni med seboj in solidarni. in da se vsi verno drže starega narodnega programa, katerega dejansko uresničiti je vsem enaka skrb, čeravno so v posameznih slučajih kedaj različnega mnenja. Zatorej klub slovenskih poslancev kranjskega deželnega zbora po pravici sme pričakovati, da bo de slovensko in pošteno misleče nemško novinarstvo opustilo vse pikanje in hujskanje zoper klubove člane, pa skupno s poslanci delalo za blagost slovenskega národa in mile domovine.

Le v slogi je moč.

V Ljubljani, 31. dan dec. 1883.

Stalni eksekutivni komité kluba slovenskih poslancev kranjskega deželnega zbora.

Gospodarske stvari.

Kako razno trsovje pomnoževati.

4. Tudi to resnico ne sme vinogradnik iz ozira puščati, da stari trsi z slabejšimi rozgami boljše ključe in reznike dajejo od rozeg, ki so prav močno in bohotno raščene. Bohotne rozge imajo debel stržen in ta je v poznejih letih pogostoma povod, da taki trsi votli postanejo v koreninah.

Iz povedanega smo spoznali, kake lastnosti morajo ključi in rezniki imeti, treba je še besedo spregovoriti kako je z rezniki ravnati in kako po raznih krajih z njimi ravnajo.

Najprej se vpraša, kako dolgi se morajo rezniki narezati. Njihova dolgot se ravna po podnebnih razmerah, po zemlji, ali je v svojih gornjih plasteh bolj suha ali vlažna in kako globoko zmrzlina v njo vdira.

Po naših krajih, kjer suša in mraz v sredozemnem podnebju trsovje bolj lahko poškoduje, bolj kaže bolj dolge reznike narezati kakor pa bolj kratke. Na tak način zasadimo konec koreninskega čoka s petnimi koreninami v tako prstno plast, v katero imenovane nezgode le redkokrat prodirajo. V pravih razmerah bode 20—60 centimetrov dolgoti rezniku zadoščevalo, med tem ko se v najskrajnejšem slučaju tudi 1—3 metre dolgi rezniki režejo. Komu je dosti rozeg na izbiro in razpolaganje, temu se svetuje iz jedne rozge le po jeden reznik narezati. Tudi je dobro, ako se na spodnjem reznikovem konci košček starega lesa pusti, ker se taki rezniki dosti bolj lahko obkoreninijo. Takih reznikov pa je le tam dobiti mogoče, kjer na potiče ali na daljše čepe režejo. Tam pa kjer trs na kratke čepe ali na glavo režejo, takih reznikov ni dobiti. Če je vinogradnik prisiljen iz jedne rozge več reznikov si narezati, tako mora od gornjega konca narezane reznike vsakokrat tako narezati, da se spodnji prerez naravnost pod očesom nahaja. Največ napak se dela pri narezovanju reznikov. Pogosto se puščajo rozge več dni v vrtu solcu in vetru izpostavljene ležati. Tako se samo po sebi umevno izsušijo in izgube svojo živo tvarno moč. Nič manj škodljivo je rozge v kletih hranjevati. Tu jih kmalu napade plesnoba in začnejo trohneti. Najbolje kaže rozge, brž ko so porezane, v snope povezati in v pesek zagrebsti. Kdor si več sort hranuje, naj pridaje vsaki dotično ime ali pa si naj jih zaznamuje s številko.

Nekteri vinogradniki reznike za novi nasad v vinogradih vporabljajo neposredno, drugi jih pa poprej v trsovnica okoreninijo in potem s koreninskimi trsovi nove vinograde zasajajo. Bodi si pa že tako ali tako, po raznih krajih